

Psykiatri-møtet

Det var en engasjert forsamling som møtte opp til debatt om psykiatritjenesten i Sør-Troms. Møtet den 8.nov. ble holdt i kantina på Harstad Rådhus. Støtteforeninga for Harstad sykehus har i lengre tid fått innspill på at temaet må vi se på. Så får vi melding om at psykiatere sa opp, at stillinger står ubesatt, at ventetida er mer enn et år og at køene vokser samtidig som nytt Åsgård sykehus er tatt ut av Statsbudsjettet. Da syns Støtteforeninga det var på tide å invitere fagfolk og interesseorganisasjoner til temamøte om psykisk helse og rusbehandling i Sør-Troms. Stadig flere ungdommer sliter med psykiske problemer. Derfor er det helt uakseptabelt at helsetilbudet svekkes. Det må settes inn strakstiltak for å styrke dette helsetilbudet. Flere fagfolk må utdannes og ansettes ved vårt lokalsykehus.

Sykehuset

Seksjonsleder Audun Eskeland fra Unn Harstad innledet om tjenestetilbudet. Han holdt en informativ og saklig orientering om en viktig og god arbeidsplass som sliter med mye av de samme problemene som ellers er i psykiatrien. Det er mangel på fagfolk. Han har arbeidet med rekruttering i alle de år han har jobbet på denne avdelinga.

Eskeland virket oppriktig og underslo ikke at de trenger flere ansatte nå, at de hadde 50 brudd på tidsfristene som var historisk høyt for UNN Harstad. For tiden øker bare ventelistene. De har vært nødt til å la HELFO overta noen pasienter, men det koster å ha ambulerende psykiatere. Og ikke er det uproblematisk for behandlinga heller. Avdelinga klarer ikke å gi alle pasientene en fullgod behandling innen de frister departementet har satt.

Årsaken er flere. Ansatte har sagt opp og det er vanskelig å få tak i nye. Aktiviteten har gått opp og de mer alvorlige diagnosene er mye sammensatte lidelser. Selv om de utgjør en liten del, så er det krevende pasienter. At FACT-teamet ble lagt ned i sommer, forverret situasjonen. FACT-teamet er et etterlengtet tilbud som har vært i 4 år. Avdelinga har ute søknad etter psykiater, men har enda ikke fått svar. De har pr i dag bare besatt 10 psykiatere, men skulle hatt 16 til. Det var et opplegg for å utdanne flere, men dette er lagt på is pga. den økonomiske situasjonen til UNN.

Nå er det slik at terapeutene ikke klarer å avslutte en behandling før nye pasienter kommer inn. Det hopper seg opp med oppgaver. Pasientene må ta den terapeuten som er ledig mens den som kjenner pasienten er opptatt. Det er flere enn 12 tusen konsultasjoner på poliklinikken og 2600 liggedøgn. Dette kan UNN Harstad være stolt av, men det er ikke nok. Så fikk forsamlinga høre om forskningsprosjekt der UNN ser til Harstad. Og vi fikk høre litt om prinsipper i psykiatri-behandlinga. Det skal være frivillig og terapeutene har taushetsplikt.

De sentrale retningslinjene krever mye og nøyaktig dokumentasjon. Dermed blir også behandlere opptatt med byråkratisk arbeid som koding og dokumentasjon fremfor å snakke med pasientene.

Avdelinga har også opplevd at pasienter har tatt selvmord. Dette er ei stor belastning både på foresatte og på ansatte. Hvert tilfelle blir grundig undersøkt. Det blir laget en hendelsesanalyse der alle som har vært i kontakt med pasienten blir involvert.

Audun Eskeland avsluttet med å poengtere at mangel på kompetente folk er et politisk ansvar. Både å ansette, utdanne og skaffe kvalifiserte helsearbeidere er politikernes ansvar. Pasientene forventer å kunne få behandling i sitt nærmiljø.

Politiet

Marius Bergan fra politiet fulgte opp. Han startet med å si at han nå skal snakke om et fagfelt som politiet ikke kan så mye om i ei forsamling der det er fagfolk. Men politiet har mye med temaet å gjøre. Mange vanskelige pasienter resignerer når politiet kommer, men andre igjen kan skape seg vrang og da er det vanskelig å vite hvor tungt politiet bør gå frem. Politiet har godt samarbeid med helsetjenesten. Skjønt politiet kunne ønsket at helsevesenet ikke hadde absolutt taushetsplikt når de skal samarbeide i akutsituasjoner.

Senja politikammer har hatt 35 transporter opp til Åsgård. En slik transport koster politiet 15 – 20 tusen. I tillegg kommer ventetid og andre instanser som fly og ambulanse. Tjenesten Åsgård utøver burde kanskje også vært i landsdelens tettest befolkede område som vårt lokalsykehus dekker.

Et hvert dødsfall må etterforskes. Var det ulykke, var det selvmord eller egentlig et drap. For selvdrap er mørketallene store, kanskje særlig i trafikken. Ute i felt er det helt nødvendig for politiet å kunne støtte seg til helseinstitusjonene. Politiet har og må ha et godt samarbeid med de kommunale helsetjenestene og med spesialisthelsetjenesten. De må også ha tilgjengelig gode lavterskeltilbud som de kan henvende publikum til. Det dreier seg om å ha gode verktøy tilpasset de menneskelige ressursene som er der. Politiet ønsker å framsnakke helsetilbudene for å få folk til å ta dem i bruk.

Interesseorganisasjonene:

Etter to informative, sympatiske og ærlige foredragsholdere, kom interesseorganisasjonene til ordet. Først var det LEVE TROMS, ei forening av etterlatte til de som hadde begått selvmord. Vi fikk høre deres historie og hvor tungt et selvmord rammer hele familien og omgangskretsen. Det er registrert 6 % flere selvmord i en familie der det har vært selvmord. Foreninga er til støtte for etterlatte, men viktigste arbeidet deres er å forebygge. Et av kravene de stilte var skikkelig rekkverk på Tjeldsundbrua. Det kan om ikke annet hindre de som handler i affekt. Så må lavterskeltilbudet bedres. Og ingen må bli skrevet ut mot sin vilje bare fordi det er press på terapeuter og senger. Det er helt nødvendig å ha akutt-team som kan komme når det trengs.

Så fikk Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse (LPP) ordet. Hun startet med å peke på at de små interesseorganisasjonene ikke blir sett og brukt i arbeidet med pårørende. De pårørende ser at pasientene skrives ut altfor tidlig. Da blir det et større behov for lavterskeltilbudene. Og lavterskeltilbudet må omfatte pårørende også. De har både behov for hjelp og de kan også være en viktig ressurs om de blir brukt. At FACT ble lagt ned pga. mangel på psykiater er for lett å si. Midt-Troms har fått psykiater og der fungerer det. LPP sin oppgave er å være vakthund i det norske samfunnet fordi disse tjenestene svikter. Det må bevilges penger til helsetjenestene. Det er mange som blir berørt.

Debatt:

Fra salen kom det fra ei ung jente et godt innlegg om at forebygging er mer enn å ha et lavterskeltilbud. En må bygge opp om og skape trygge mennesker. Det må være et mål å skape et samfunn som ikke gjør folk syke. Det er også nødvendig å styrke ressursene i skolen. Lærerne må ha tid til å se elevene. En av de eldre fulgte opp med å vise til at det blir stadig flere eldre. Løsninga må ikke bli at de eldre føler seg så overflødig i samfunnet at de begår selvmord.

Det ble satt opp et panel. I tillegg til Audun Eskeland og Marius Bergan i panelet, var Even A. Rød fra Helsekomiteen på Stortinget til stede. Han var der for å lære om psykiatritjenesten. Og han skrøt av debatten og lovet at han skulle ta med seg signalene han hadde fått. Han så bemanningsutfordringene og lovet en opptrappingsplan fra regjeringa.

To personer fra salen sto frem med sine sterke historier. Den ene hadde ventet i et helt år på behandling. Han hørte aldri noe i ventetida, det var alltid han som måtte mase og spørre. Det skal ikke være slik, for en må være ressurssterk for å holde ut ei så lang ventetid. Og når institusjonen tar kontakt, bruker de et språk som pasientene ikke forstår. En annen viste til et stivt system som ikke kunne rette feil i journalen, men at han måtte leve med feil diagnose. Han var stempla som rusmisbruker når han skulle ha psykiatrisk behandling. Han opplevde det offentlige gjorde et nytt overgrep etter overgrepet han hadde blitt utsatt for.

Møtet varte i 3 timer. Innspillene var mange og engasjerte. Det virket som at psykiatrien er underkommunisert fordi temaet er litt tabubelagt. Det skal ikke snakkes så mye om psykiatri og rus. Men det er å stikke problemene under teppet. Da løser vi ikke dette helseproblemet. Kveldens debatt viste i hvert fall at mange er opptatt av temaet som berører mange. Mange har behov for helsetjenester innen psykiatri, og institusjonene sliter med for lite ressurser, både av fagfolk og av penger. Støtteforeninga fikk bekreftet at psykiatritilbudet må styrkes ved vårt lokalsykehus. Styret er takknemlig for at deltagerne var med på å synliggjøre behovene for psykiatritjenester. Vi håper at dette får følger.

Med temamøtet har Støtteforeninga klart å få oppmerksomhet om psykiatrien. Psykiatri blir ei viktig sak for politikerne i den kommende valgkampen. Stortinget må bevilge mer enn 300 mill. til psykiatrien for hele landet. Det er ikke mer enn underskuddet til UNN alene. Av disse 300 mill. er ca. 100 mill. satt av til lavterskeltilbud. Det vil smuldre opp og hjelpe lite til å

dekke behovet på skolene og på BUP m.m. Krisa som avdekkes nå må føre til strakstiltak. Det blir dyrere for samfunnet å la være.

Referat Frode Bygdnes, sekretær

Harstad Tidende VJ

Harstad sykehus, Viktor Johnsen, mener det er på tide at politikerne innser alvorret.

Støtteforeninga for Harstad sykehus, ved sekretær Frode Bygdnes (fra høyre), styremedlem Hugo Ingebrigtsen og leder Viktor Johnsen.
FOTO: KRISTIN A. KILDAL

– Vi må styrke utdanningen i Nord-Norge og utdanne flere spesialister og helsepersonell her. Politikerne bør også undersøke at stadig flere yngre har psykiske lidelser, sier han.

Harstad Tidende:

<https://www.ht.no/nyheter/i/BW0QAG/mangler-16-psykiatere-paa-avdelinga-vi-har-store-utfordringer>

iHarstad:

<https://www.iharstad.no/even-tok-turen-til-harstad-for-a-lare-mer-om-psykiatrien/s/5-126-202098>

NRK/Troms: (2.15.00 ut i programmet)

<https://radio.nrk.no/guide/2022-11-08>